

Poslovanje v prvem polletju

Poslovni rezultat prvega polletja tega leta, tako delovne organizacije, kot posameznih tozdov in delovne skupnosti, smo ocenili pred odhodom na letni oddih, na zborih delavcev.

Tokrat naj zapišemo zbirne podatke povzete iz poslovnega poročila delovne organizacije.

1. Osnovni pokazatelji (po glavnih izdelkih):

V prvem polletju letošnjega leta se je gibal avtomobilska proizvodnja minimalno pod načrtovano, saj je letni plan realiziran 48 %. Kljub temu te proizvodnje v primerjavi z enakim obdobjem lani večja za 6 % in dosegla 54 % lanske celotne proizvodnje.

Proizvodnja prikolic je preseгла načrtovano: letni plan je dosežen 54 %, v primerjavi z enakim obdobjem lani je proizvedenih 2.703 prikolic več ali 45 % več.

Količinska prodaja (po glavnih izdelkih):

Prodaja vozil je glede na enako obdobje lani večja za 6 %, letni plan pa je dosežan z 49 %. Pri prikoliškem programu je prodaja na domačem trgu že preseгла letno načrtovalne količine za 7 %, v primerjavi z enakim obdobjem lani pa je 3-krat večja. Izvoz prikolic je glede na enako obdobje lani večji za 2 %, letni plan pa je realiziran 48 %.

Zaloge gotovih izdelkov

Avtomobilska dejavnost je konec prvega polletja (30. 6. 1986) imela na zalogi 356 vozil, od tega 258 R 4, 36 R-18, 59 vozil BU in 3 gospodarska vozila. V primerjavi s stanjem konec prejšnjega meseca se je zaloga vozil bistveno znižala.

Ravno tako se je znižala zaloga prikolic: konec junija beležimo stanje 233 prikolic, od tega 162 iz novomeške, 66 iz bre-

žiške proizvodnje in 5 prototipov.

Uvoz – izvoz

Avtomobilska dejavnost je v prvih šestih mesecih letos realizirala za 43.564.000 dolarjev izvoza in 45.919.000 dolarjev uvoza, medtem ko je prikoliška dejavnost izvozila za 14.275.000 dolarjev in uvozila za 6.929.000 dolarjev.

Na ravni delovne organizacije je pokritost uvoza z izvozom 109 % in se je v primerjavi s stanjem 31. 3. 1986 poslabšala za 13 odstotnih točk, v primerjavi z letom 1985 pa za 5 odstotnih točk.

Nadaljevanje na 2. str.

V času kolektivnega dopusta, ko je večina uživala kje ob morju ali pa počela tisto, kar je pač sama želela, so v TOZD Tovarni avtomobilov potekala vzdrževalna dela, ki so jih v sodelovanju s strokovnimi zunanji sodelavci izvajali delavci TOZD Tehnoservis in vzdrževanja TOZD Tovarna avtomobilov. Več o delih preberite na strani 4, 5.

TABELA 1

Zap. št.	PROGRAM	Doseženo 1985	Doseženo I-VI/85	Letni plan 1986	Doseženo I-VI/86	INDEKS 1986 na		
						1985	I-VI/85	LP
v kom								
A.	Avtomobilska dejav.							
1.	R4 za domači trg	8.661	6.154	10.000	5.038	58	82	50
2.	R4 za izvoz	28.899	12.880	31.500	15.190	53	118	48
	Skupaj R4	37.560	19.034	41.500	20.228	54	106	49
3.	R 18	2.239	1.179	3.000	1.252	56	106	42
4.	Gospodarska vozila	198	130	400	129	65	99	32
	SKUPAJ AVT. DEJAVNOST	39.997	20.343	44.900	21.609	54	106	48
B.	Prikoliška dejav.							
1.	Prikolice	12.337	6.061	16.305	8.764	71	145	54
2.	CKD garniture	1.355	1.355	—	—	—	—	—
	SKUPAJ PRIK. DEJAVNOST	13.692	7.416	16.305	8.764	64	118	54

TABELA 2

Zap. št.	PROGRAM	Doseženo 1985	Doseženo I-VI/85	Letni plan 1986	Doseženo I-VI/86	INDEKS 1986 na		
						1985	I-VI/85	LP
v kom								
A.	Avtomobilska dejav.							
1.	R4 za domači trg	8.703	6.245	10.000	5.119	59	82	51
2.	R4 za izvoz	28.895	12.854	31.575	15.034	52	117	48
	Skupaj R4	37.598	19.099	41.575	20.153	54	106	48
3.	R 18	2.258	1.194	3.000	1.230	54	103	41
4.	Gospodarska vozila IMV	197	138	400	137	70	99	34
5.	Osebna vozila BU	1.997	874	—	994	50	114	—
6.	Gosp.vozila BU	801	382	2.240	507	63	113	67
	SKUPAJ AVT. DEJAVNOST	42.851	21.687	47.215	23.021	54	106	49
B.	Prikoliška dejav.							
1.	Prik. za dom. trg	1.011	591	1.800	1.929	191	326	107
2.	Prik. za izvoz	12.627	6.771	14.505	6.909	55	102	48
3.	CKD za izvoz	1.355	1.355	—	—	—	—	—
	SKUPAJ PRIK. DEJAVNOST	14.993	8.717	16.305	8.838	59	101	54

Ostali kazalci:

Poprečno število zaposlenih po staležu v obdobju I-VI/86 se je v primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta zmanjšala za 1 %, v primerjavi s poprečjem 1985. leta pa povečalo za 7 %. Na osnovi vkalkuliranih delovnih ur je število delavcev isto kot v enakem obdobju preteklega leta, glede na celo preteklo leto pa za 1 % višje. V primerjavi s planom je poprečno število zaposlenih po staležu 0,3 % nižja.

Povprečni neto osebni dohodek na zaposlenega je znašal za prvo polletje za celotno IMV 1986 75.335 din in se je povečal glede na enako obdobje preteklega leta za 138,3 %, glede na 1985. leta pa za 91,6 %. Planirani letni neto OD je dosežen z 91,5 %.

Primerjava povprečnih neto OD za prvo polletje 1986 z večjimi delovnimi organizacijami v občini Novo mesto pokaže, da smo imeli najnižje povprečne OD. Primerjava izplačanega OD v mesecu juniju pa pokaže, da smo s korekcijami prehiteli Labod in Novoteks.

DO	I-VI	VI
Krka	110.564	124.990
Novoteks (ocena)	72.600	81.000
Novoles	83.332	95.900
Pionir	77.248	99.950
Labod	77.463	78.960
IMV *	71.551	83.641

Opomba: brez upoštevanja TOZD izven občine Novo mesto.

Razporejena sredstva za bruto OD na ravni delovne organizacije v prvem poletju so dosegla 46,9 % letnega plana in so dosežena z manjšim % kot dohodek v primerjavi z preteklim letom so rasla počasneje kot dohodek.

Poprečni neto OD na delavca bo predvidoma zaostajal za primerjalno skupino 10 %. S tem so v celoti upoštewane resolucijske usmeritve na področju delitve čistega dohodka za osebne dohodke.

2. Poslovni rezultat DO IMV skupaj

V prvem polletju je ustvarila delovna organizacija 56.178 din celotnega prihodka, kar je 46 % na plan. V primerjavi z enakim obdobjem preteklega leta je večji za 122 %. Izvoz znaša 27.033 mio din ali 43 % načrtovanega, prodaja na domačem trgu pa 29.145 ali 49 % načrtovane. Delež izvoza predstavlja 48,1 % v celotnem prihodu, pri proizvodnih TOZD pa 50 %.

Doseženi dohodek znaša 7.219 mio din ali 49 % načrtovanega. Primerjava z enakim obdobjem preteklega leta pokaže, da smo dohodek povečali za 6,2-krat, vendar je treba poudariti, da lani TOZD Tovarna avtomobilov praktično ni imela dohodka.

Čisti dohodek IMV znaša 4.297 mio din ali 48 % načrtovanega.

Predlog začasne razporeditve čistega dohodka:

- za osebne dohodke (izplačane akontacije)	3.398 mio
- za stanovanjske namene skupne porabe	139 mio
- za nestanovanjske namene skupne porabe	64 mio
- za rezervni sklad	271 mio
- za poslovni sklad	426 mio

Poslovni rezultat je dosežen brez odpisov obresti, ki so znašali lani v prvem polletju 2.075 mio din.

Čisti dohodek za sklade znaša 900 mio din ali 54 % na plan. V enakem obdobju preteklega leta pa smo beležili ob odpisu obresti (2.075 mio din) izgubo v višini 1.441 mio din (konsolidirano).

Akumulacija (del čistega dohodka za poslovni in rezervni sklad) znaša 696,6 mio din ali 51 %.

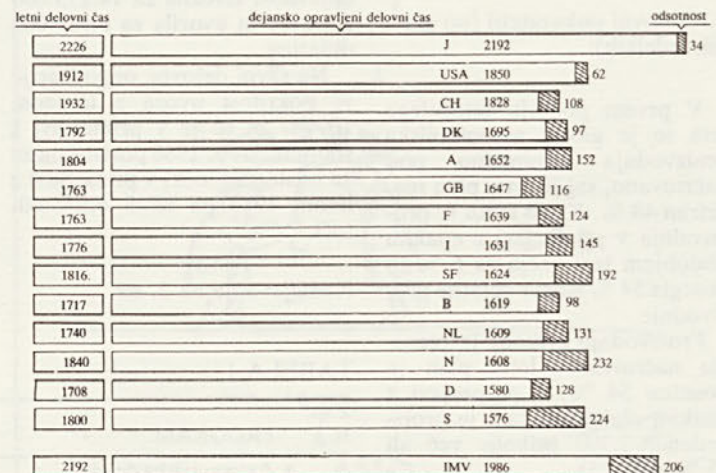
Izraba delovnega časa

Kar neverjeten je podatek, ki so nam ga, podkrepjenega s tabelo, posredovali iz strokovnih služb. Morda nam bo služil kot spodbuda, vsekakor pa se velja zamisliti in predvsem ukrepati, kako izboljšati delovne ure...

Primerjava izrabe letnega delovnega časa med industrijsko razvitimi državami in IMV v letu 1985 kaže, da so japonski delavci opravili največ učinkovitih delovnih ur, sledimo jim delavci IMV in delavci USA, najmanj učinkovitih ur pa so vlo-

žili v delo delavci Švedske. Če na drugi strani pogledamo izgubljene delovne ure (odstotnost, ki jo povzročijo bolniška in neplačane ure), ugotovimo največje izgube pri nizozemskih in švedskih delavcih, na tretjem mestu pa se nahajamo že delavci IMV. Daleč najmanjša odstotnost z dela pa je seveda na Japonskem.

Ker smo po dejanski izrabi delovnega časa na drugem mestu bi moral biti tudi naš produkt takoj za Japonci. Ali je res tako?

REZULTAT POSLOVANJA V OBDOBJU I-VI/1986 DO IMV

Zap. št.	ELEMENTI	Doseženo I-VI	1985 Doseženo str.	1985		Doseženo		INDEKS I-VI/86				
				str.	Plan 1986	str.	1986 I-VI	str. na I-VI/85	na 85	na P		
1.	CELOTNI PRIHODEK	25.321	100.0	61.879	100.0	123.093	100.0	56.178	100.0	222	91	46
	- domači trg	13.681	54.0	30.092	48.6	60.040	48.8	29.145	51.9	213	97	49
	- izvoz s prem. in pozit. TR	11.640	46.0	31.787	51.4	63.053	51.2	27.033	48.1	232	85	43
2.	PORABLJENA SREDSTVA	24.172	95.5	55.773	90.1	108.281	88.0	48.961	87.2	203	88	45
	- direktni stroški	19.065	75.3	41.608	67.2	87.711	71.3	37.441	66.7	196	90	43
	- indirektni stroški	2.553	10.1	5.893	9.5	10.431	8.5	5.687	10.1	223	97	55
	- amortizacija	684	2.7	1.434	2.3	2.552	2.1	1.222	2.2	179	85	48
	- obresti za obratna sredstva	3.029	12.0	6.590	10.7	6.760	5.5	3.829	6.8	126	58	57
	- odpis obresti	-2.075	-8.2	-2.925	-4.8	-	-	-	-	-	-	-
	- negativne tečajne razlike	916	3.6	3.173	5.1	827	0.7	782	1.4	85	25	95
3.	DOHODEK (1 - 2)	1.149	4.6	6.106	9.9	14.812	12.0	7.217	12.9	-	118	49
4.	SKUPNI DOHODEK	160	0.6	378	0.6	1.000	0.8	708	1.3	-	187	71
5.	DOHODEK ZA RAZPOR. (3 - 4)	989	3.9	5.728	9.3	13.812	11.2	6.509	11.6	-	114	47
6.	RAZPOREJENI DOHODEK	1.049	4.1	2.125	3.4	4.905	4.0	2.212	3.9	211	104	45
	- obresti od kreditov za os. sr.	428	1.7	695	1.1	1.660	1.3	726	1.3	170	104	44
	- del dohodka za DSSD	267	1.1	484	0.8	1.093	0.9	314	0.6	118	65	29
	- ostalo	354	1.4	946	1.5	2.152	1.8	1.172	2.1	-	124	54
7.	ČISTI DOHODEK (5 - 6)	-60	-0.2	3.603	5.8	8.907	7.2	4.297	7.7	-	119	48
8.	OSEBNI DOHODKI	1.381	5.5	3.425	5.5	7.255	5.9	3.398	6.1	246	99	47
9.	OSTANEK ČISTEGA DOHODKA			178	0.3	1.652	1.3	899	1.6	-	-	54
10.	IZGUBA	-1.441	5.7									

30. kongres Evropske organizacije za kontrolo kakovosti (EOQC)

Na jubilejnim 30. kongresu Evropske organizacije za kontrolo kakovosti (European Organization for Quality Control – EOQC) v Stocholmu v mesecu juniju 1986 so bili prisotni vsi predstavniki vseh kontinentov oziroma celin sveta, seveda z največjo udeležbo predstavnikov iz Evrope. Iz Evrope so bile zastopane vse države, razen Albanije. Iz Azije pa Japonska kot vodilna država na tem področju, poleg nje pa še Indija, Kitajska, ki je pričela z intenzivnim uvajanjem statističnih metod in je uvrstila kakovost na državnem nivoju kot eno od strateških usmeritev, Singapur, Malezija, Tajska, Pakistan in Turčija. Iz Severne Amerike so bili prisotni predstavniki ZDA, kot druge vodilne države na tem področju, Kanade, Kube, Jamajke in Mehike. Iz Južne Amerike pa predstavniki Brazila, ki je pričela z intenzivnimi aktivnostmi na upravljanju in kontroli kakovosti po zgledu ZDA in Japonske, Argentine, kjer tudi kakovost postaja vse pomembnejša na nacionalnem nivoju, Ekvadorja in Urugvaja. Letos so bili sorazmerno številni predstavniki iz Afrike, kjer tudi kakovost postaja vse pomembnejša, saj so bile zastopane države kot Egipt, Etiopija, Nigerija, Tanzanija, ki si predvsem prizadevajo dvigniti kakovost uslug (turizem), Tanzanija in Zimbawe. Iz avstralskega področja so bili prisotni predstavniki Nove Zelandije. Vseh delegatov je bilo cca 750 iz več kot 45 držav, od tega iz same Švedske, ki je bila gostiteljica kongresa cca 250. Iz Jugoslavije je bilo 25 delegatov, od tega iz Slovenije 10 in sicer iz ISKRE 4, Gorenja 2, Zavod za produktivnost 2, EMONA 1 in IMV 1.

Delegati so zastopali nacionalne institucije s področja kakovosti iz srednjih in velikih podjetij. Tako je bilo na tem jubilejnim kongresu zastopanih cca 250 velikih in srednjih firm iz celega sveta.

Kongres je odprl minister za industrijo v švedski vladi in potem zvrstili referate vseh vidnejših strokovnjakov iz področja integralnega upravljanja in kontrole kakovosti oziroma sistemov za zagotavljanje kakovosti, čeprav je bil od vodilne trojice svetovnih strokovnjakov iz tega področja prisoten le dr. Juran iz ZDA, žal sta bila odsotna dr. Ishikawa iz Japonske in dr. Feigenbaum iz ZDA je vseno potrebno poudariti, da je bilo

opaziti v primerjavi s predhodnimi kongresi znaten napredek ravno med tistimi, ki so podajali referate, saj je bilo takrat med referati cca 1/3 referatov iz najvišjih oziroma najodgovornejših struktur v podjetjih, ki se sicer profesionalno ukvarjajo z kakovostjo. Tako so imeli med drugim referate: predsednik ene največjih svetovnih firm s področja gospodinske opreme švedskega Elektroluxa, podpredsednik firme MTV (izdelovalci vodnih turbin) iz ZRN, podpredsednik concerna malih računalnikov Hewlett Packard, ki zaposluje v vseh svojih tovarnah po svetu preko 30.000 ljudi in kjer dela na področju zagotavljanja in kontrole kakovosti preko 10 % vseh zaposlenih, član najožjega vodstva tovarne FIAT, ki je poznano, da se je v zadnjih letih ponovno uvrstilo med vodilne evropske proizvajalce avtomobilov ravno radi visoke kakovosti predvsem na področju konstrukcijskih rešitev in avtomatizacije (robotizacije) tehnoloških pa tudi kontrolnih operacij, sicer pa je FIAT že dalj časa poznan kot ena vodilnih tovarn na področju uvajanja avtokontrole v avtomobilski

industriji. Iz referatov omenjenih predstavnikov, ki so predstavljali največja podjetja z zaposlenimi od 10.000 do 100.000 ljudi, kot tudi referatov srednjih podjetij z zaposlenimi od nekaj tisoč do 10.000 ljudi so bile podane jasne tri osnovne strateške usmeritve firm in sicer:

- razvojni programi
- kakovost
- trženje

Smatra se, kdor obvladuje omenjene tri področja, tam ne more biti vprašanje za perspektivo podjetja in njegovo obvladovanje domačega kot svetovnega tržišča. Z ozirom na to, da je bil moto kongresa »Stroški kakovosti«, je bilo precej tem namenjeno temu področju. Iz tega je bilo razvidno, da za kakovost še vedno največ vlagajo Japonci, ki jim je to strateška in prva opredelitev, za njimi ZDA, kjer se razmerje med stroški za kakovost in stroški slabe kakovosti nagneta v korist stroškov za kakovost, v Evropi največ vlagajo v kakovost Nemci (ZRN) in so se začeli približevati razmerju 1 : 1. Države v razvoju še precej zao-

stajajo, saj še vedno 4-krat in več izgubljajo zaradi slabe kakovosti kot pa vlagajo v kakovost. Razvite države ogromno vlagajo v avtomatizacijo oziroma robotizacijo proizvodnih in kontrolnih procesov, da bi dosegli visoko produktivnost ter visoko in izenačeno oziroma konstantno ali stabilno kakovost, da se izloči oziroma omeji človeški faktor na minimum. Države v razvoju teh sredstev za avtomatizacijo prav gotovo nimajo, bodo pa morale, kar velja tudi za IMV, pa bolj intenzivno delati na stroških kakovosti in čisto iz ekonomskih razlogov več vlagati v kakovost (kadri, merilna oprema, motivacija za kakovost,...). Države v razvoju prav gotovo niso v brezizhodnem položaju, do učinkovite aktivnosti za dvig kakovosti. Osebnostno smatram, pa tudi na kongresu je prevladovalo to mnenje, da lahko pomanjkanje sredstev za avtomatizacijo, učinkovite nadomestijo z intenzivnim uvajanjem avtokontrole in drugih oblik motivacije za kakovost.

Sektor kontrole kakovosti
Bojan TOMŠIČ

Kakovost naših izdelkov narašča

V pogovoru s tov. Bojanom Tomšičem, direktorjem sektorja kontrole kakovosti, smo izvedeli, da je kakovost narasla zaradi prizadevanja vseh dejavnikov, ki so za kakovost odgovorni

Kurir: Tov. Tomšič, bi lahko povedali, katere so bile najpomembnejše prekretnice v delu kontrole kvalitete?

Tomšič: Kot verjetno veste smo lani praznovali 30-letnico obstoja naše delovne organizacije. Ko smo leta 1960 začeli samostojno izdelovati kombije, je pomembno mesto v proizvodnji dobila merilnica, kjer smo uvedli tudi nove merilne tehnike. V letu 1965 je začetek izdelave prikolic po lastnih zamislih in konstrukcijah narekovala ustrezno organizacijo kontrole kakovosti in takrat smo se v kontroli primerno materialno in kadrovsko ojačali in smo postali samostojna enota. Kooperacija z Renaultom (začetek 1973) je zopet zahtevala nove in boljše pristope v kontroli kakovosti, še posebej v merjenju in zat smo postavili novo merilnico MORA) za ugotavljanje geometrije šasij, karoserij ipd. Ko pa je Renault

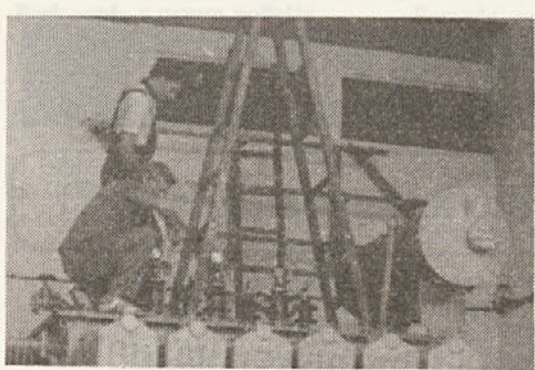
pristal leta 1979 da IMV dobavlja svoje izdelke (vozilo R-4) na tuji trg, posebno še ko je leto 1983 odobril prodajo IMV vozil direktno v prodajno mrežo – smo v kontroli kakovosti uvedli dvonivojsko organizacijo: Kontrola kakovosti na nivoju TOZD za operativno izvedbene funkcije in Sektor kontrole kakovosti na nivoju DO za sistemsko razvojne in spremljevalne aktivnosti.

Kurir: Kako pa je s kontrolo kakovosti v DO danes?

Tomšič: Danes je Sektor kontrole kakovosti vključen v DSSD in pokriva dejavnost na področju avtomobilske in prikoliške proizvodnje. V našem sektorju je zaposlenih 30 ljudi, vseh kontrolorjev pa je cca 240, kar je 4,5 % vseh zaposlenih, kar je premalo, saj v razvitem svetu dela v kontroli celo do 10 % zaposlenih. Naš sektor nadzira kakovost vhodnih materialov, proizvodnje in izhodnih izdelkov, zato se tudi izdelujejo kontrolni sistemi, kontrolirajo se

(Nadaljevanje na 7. strani)

Nič več ne bomo odvisni le od enega transformatorja, kot dosedaj, saj je montiran rezervni transformator z močjo 8 HW.

Franc Brajer, vzdrževalec v lakirnici sodi med tiste fante, ki so se maksimalno angažirali pri remontu. Za njega ni bilo dela, za katerega ne bi poprejel. Zato ga predpostavljamo radi pohvalijo.

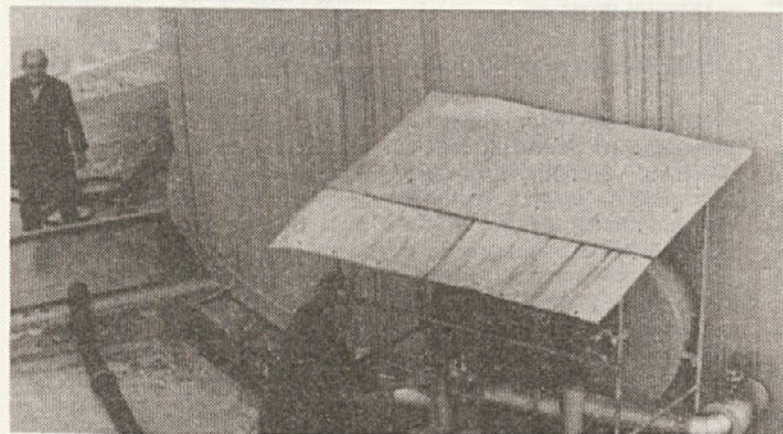
V času dopusta tovarna ne sameva

Čiščenje orodja na HWG stroju — linija prem R 4.

Slavko Bečič — električar iz vzdrževanja proizvodnje III. pripravlja viseči točkovnik za novo (dodatno) linijo pod R 4.

Rezervoar mazuta (2000 m³) je po šestnajstih letih dočkal čiščenje usedin, ki jih bodo sežgali na Reki.

V vročih dneh, ko je sonce neusmiljeno pripekalo, v veselje tistim, ki so bili na dopustih in jezo tistim, ki so delali, so delavci Tehnoservisa in IMP iz Ljubljane predelali rampo za prečrpavanje mazuta.

Stari železni navozi so kar prevečkrat klonili pod težo viličarjev, novi betonski navozi bodo gotovo odpornejši.

Kolektivni letni dopust, ki je bil lani prvič uveden v TOZD Tovarna avtomobilov, smo letos uvedli v vseh TOZD lociranih v Novem mestu in DSSD. Seveda tovarno nismo enostavno zaklenili in odšli. Ko smo se v dne, ko si večina imvejevcev nabira novih moči ob obalah Jadrana, zidanicah in kdo ve kje še vse, napotili po tovarni smo naleteli na dežurne službe, ki ne morejo v celoti oditi na dopust (finance, nabava, komerciala, itd...)

Nas pa je pred vsem zanimalo kaj v teh dneh delajo delavci TOZD Tehnoservis in vzdrževanja TOZD Tovarna avtomobilov. Le-ti so v tem času (vročina je bila v teh dneh tudi v Novem mestu nevzdržna) pošteno zavijali rokave, saj jih je čakala obilica del, ki jih lahko temeljito opravijo le v času, ko proizvodnja »miruje«. Dela je bilo veliko in le ob složnem in dobro usklajenem sodelovanju med delavci TOZD Tehnoservis in vzdrževanja TOZD Tovarna avtomobilov, so bila vsa uspešno opravljena.

V vseh proizvodnih prostorih TOZD Tovarna avtomobilov je bilo ves čas živahno, ropotali so gradbeni stroji, viličarji so prevažali stroje, varilci so se dodatno ogrevali z varilnimi aparati, le v težki in lahki presernici so delavci morali preložiti dopust za kasneje.

O poteku del smo se pogovarjali z v. d. direktorjem TOZD Tehnoservis Tov. Antonom Romom in vodjem vzdrževanja TOZD TA Markom Rajkovačo, ki sta oba izrazila zadovoljstvo nad sodelovanjem in potekom del. Delo so si med seboj načrtno razdelili, dasiravno ne gre pri vseh delih za strogo ločitev.

V TOZD Tehnoservis so v tem času delali v polni zasedbi, le v kuhinji so posadko nekoliko okrnili. Glavna preokupacija tehnoservisa pa so remontna delav strojni in elektro energetiki, dokončujejo požarno varnostne naprave, selijo stroje...

V strojni energetiki delavci Tehnoservisa čistijo rezervoar za mazut (2000 m³), ki od svojega zagona pred šestnajstimi leti, še

ni bil očiščen. Grozila je že nevarnost zamašitve, kar sedaj s čiščenjem preprečujejo. Delavcem Tehnoservisa pri teh delih pomagajo delavci komunale iz Ljubljane. Usedline pa bodo odpeljali na sežig v Reko. Ob rezervoarju predelujejo rampo za prečrpavanje mazuta in izvajajo redna popravila, ki jih v času obratovanja ni moč opraviti.

V elektro energetiki so v teku zaključna dela na montaži rezervnega transformatorja za napajanje IMV z elektro energijo (moč 8 HW). Do sedaj je bil IMV izključno odvisen od enega samega transformatorja. Ta dela izvajajo delavci Tehnoservisa ob pomoči Elektro servisa iz Ljubljane.

Pomembno in zahtevno delo izvajajo tudi v lakirnici, kjer dokončujejo požarno varnostne naprave (sistem sprinkler in CO₂). V dvanajst urnem delovniku so delavci Tehnoservisa ta dela opravili v prvem tednu dopusta, da so lahko napolnili rezervoar s plinom in opravili funkcionalni preizkus.

To so nekako glavna dela, ki so bila opravljena v tem času, seveda pa je bilo storjeno še veliko navidez manj zahtevnih del. Viličaristi so prevažali stroje, saj je bilo z namenom racionalizirati prostor, izvedenih vrsta selitev strojev. Tako so v kovinski obrat v Brežicah preseljeni stroji za izdelavo izpuha. V tem obratu bo narejena tudi ograja.

Na adjustaži so zamenjali reduktor, generalno obnovili razsvetljavo na odpadnih vodah v lakirnici, tu so izdelali tudi nove navozne rampe. Pleskarji tehnoservisa pa so v tem času prebelili prostore uprave. V orodjarni, ki je še vedno (kljub številnim obljubam) v nemogoči prostorski stiski so v tem času izdelali priprave za novo linijo podov R-4, orodje za ročico prikolic in izvedli generalna popravila na orodjih za izdelavo šasije prikolice ter ostalih strojih.

Ob vsem tem pa so imeli polne roke dela tudi vzdrževalci

TOZD Tovarna avtomobilov. Vodja vzdrževanja Marko Rajkovača nam je povedal, da je v tem času delalo 156 vzdrževalcev. Vemo, da je tekoče vzdrževanje v TOZD-u organizirano po posameznih proizvodnjah (5 enot), katero delo je koordinirano na nivoju TOZD. Skrb tega dela vzdrževanja je omogočiti nemoten potek proizvodnje, sprotno odpravljanje morebitnih napak in opraviti preventivne preglede. V času dopusta pa so načrtovali večje, zahtevnejše posege. Že same priprave dela so bile temeljite, saj so se zavedali, da si s tem lahko prihranijo čas in marsikatero nevšečnost.

Najzahtevnejši poseg so opravili v lakirnici — remont DC Peči in korting gorilnikov. Vendar pa tudi ostalim proizvodnjam ni bilo »prizanešeno«. Le v proizvodnji I. vzdrževalci niso mogli opraviti načrtovanih del, ker je bila v zadnjem trenutku sprejeta odločitev, da v tej proizvodnji delo, glede na potrebe, normalno poteka (težka in lahka presernica). Na liniji kolesnih obrojev pa so vsa dela uspešno opravljena.

Tudi v mehanski obdelavi so načrtovano uresničili; popravljen je kalilni stroj, stružnice, na večini strojev so očiščeni in pregledani elektro motorji, zamenjani pogonski elementi in ležaji (jermeni, verige), regulirane mehanske sklopke in ostali strojni elementi.

V karosernici ali proizvodnji III, so narejena vsa načrtovana, redna vzdrževalna dela, ob tem pa je postavljena nova linija za sestavo R-4. Z novo linijo bo moč uresničiti cilje; da v drugem polletju podvojimo proizvodnjo šasij za izvoz.

Sicer pa je tu opravljen kompleten remont tekočega traku in zamenjano olje v reduktorju. Pregledane so dvigalke, viseči in stabilni točkovnik in odpravljene so pomanjkljivosti na ostalih specialnih strojih. Orodjarji so pregledali in popravili sestavljalne in varilne priprave.

Najzahtevnejša dela pa so opravili vzdrževalci v lakirnici, ki takšna obratuje že preko pet let. Danes pa ugotavljajo, da

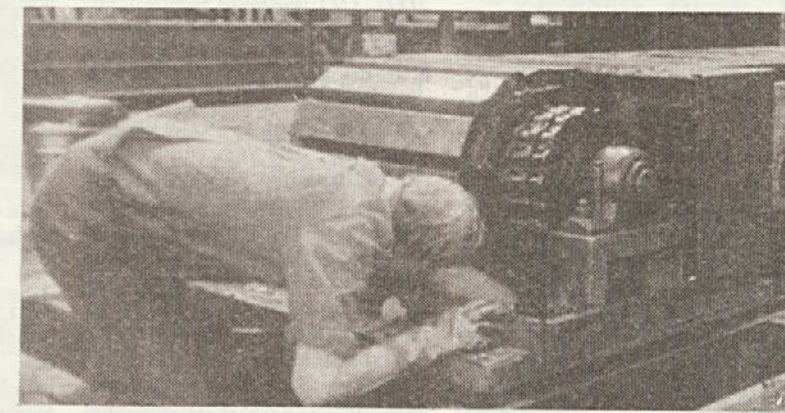
smo že v času, ko smo nabavljali opreme zanjo naredili veliko napako, kar smo se učili le delati v njej, ne pa tudi vzdrževati. Davek plačujemo danes, ko ugotavljamo, da so naprave, ki v sled neznanja in neustrezne organiziranosti vzdrževanja niso bile vzdrževane, dokaj dotrajane. Žal smo se skoraj nepozno zavedli dejstva, da z rednimi vzdrževalnimi deli napravam podaljšujemo življenjsko dobo. Sedaj, ko se je miselnost in odnos do vzdrževanja le nekoliko spremenil, ugotavljamo, da so posledice takšne, da so stroški vzdrževanja vsaj trikrat večji in bodo iz leta v leto le rasli, ker smo v preteklosti to zanemarjali. Najbolj dotrajani in kritični so bili gorilci in sušilci, v lakirnici drobnih delov že tako daleč, da so opravili dela na DC gorilniku pokrivnega laka, DC gorilniku v lakirnici drobnih delov, DC gorilniku na katoforezi.

V drugem delu so bili pregledani preostali gorilniki in kortingi.

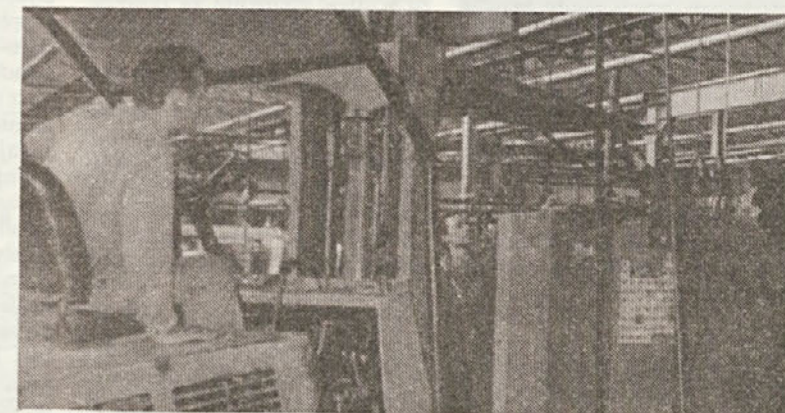
Vsa pohvala gre delavcem, ki so res kvalitetno opravili vsa dela, še posebej pa ravno vzdrževalcem lakirnice, kjer so brez dvoma vzdrževalna dela najzahtevnejša. Tokrat so jih izvajali ob strokovni pomoči delavcev DURR-a, od katerih so se marsikaj naučili in kot je dejal tov. Rajkovača upa, da bodo v bodoče to opravili sami, vendar pa bodo poskrbeli tudi za ustrezno dodatno izobraževanje vzdrževalcev na najzahtevnejših delih.

Na montaži v proizvodnji V so vzdrževalci imeli prav tako veliko dela; pregledali in popravili so instalacije za kompromiran zrak, pregledali so dvigalke, popravili tuš kabine in kabine za tekstiliranje vozil, zamenjan je pogonski agregat na tekočem traku adjustaže in pregledan ter namazan transportni trak.

Tako, tovarna je nared. Dopusti, upamo, da ste jih preživeli čim prijetneje, so za nami in sedaj veselo na delo! Zavijamo rokave in dosežimo plan! Danes pa ugotavljajo, da

Vsi tekoči trakovi (letvasti transporterji) so bili pregledani in očiščeni. Zamenjano je olje v reduktorjih. Na traku adjustaže vozil pa je bil vgrajen nov pogonski agregat.

Oddelek za izdelavo rezervoarjev za gorivo je prestavljen na drugo lokacijo. To je zahtevala sprememba letnega proizvodnega plana, ker se bodo na tem mestu izdelovali pokrovi motorja za protidobave RNUR-ju.

Luka Milutin (desno) dolgoletni delavec firme DURR, doma je iz Bačke Palanke, je bil zadolžen za adaptacijo E. C. peči na lakirnici drobnih delov. Pri varjenju izmenjevalca toplote in zgorevalne komore mu asistira naš vzdrževalec Lazar Lazarevič.

V Šentjerneju gradimo

Po dograditvi nove tovarne prikolic v Novem mestu, so svojih pet minut dočakali tudi v TOZD Ploskovnega pohištva »Podgorje« Šentjernej. Gotovo se še spominjate nenehnih očitkov iz tako imenovanih »zunanjih« tozd, da vedno zmanjka »špagd« za njih. Temu že nekaj časa ni več tako.

Jože Gabrič vodi TOZD Tovarna ploskovnega pohištva »Podgorje« Šentjernej, že od leta 1960.

V času letnega dopusta smo se napotili v Šentjernej in se z v. d. direktorjem Jožetom Gabričem pogovarjali o poteku investicijskih del.

V TOZD-u je trenutno zaposlenih 140 delavcev, še vedno jih

pestijo kadrovske težave, saj bi takoj lahko zaposlili tri lesarje s srednjo, višjo in visoko izobrazbo. Tudi štipendije jim ostajajo nerazdeljene.

Pobude vredna pa je racionalnost pri zaposlovanju režijskih delavcev. V režiji jih je bilo zaposlenih, kot je dejal tovariš Gabrič, že tudi več, vendar storilnost in učinkovitost nista bili zaradi tega prav nič večji. Tako imajo na primer v obratni tehnologiji zaposlene tri delavce, nabavne posle je popreje opravljal kar direktor, sedaj pa, ko je planska nabava v TOZD so to službo ojačali.

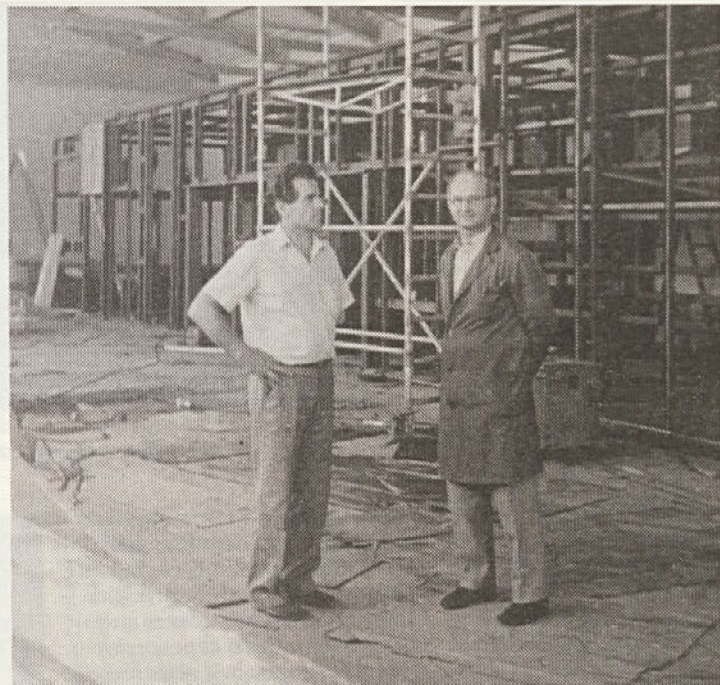
Tudi v proizvodnem programu tega našega polfinalista trenutno ni bistvenih sprememb. Izdelujejo vrata, strehe, pregradne stene in viseče police za vse tipe prikolic. Vršijo razrez ploščevine za sendvič elemente za potrebe montaže v Novem mestu in Brežicah.

In vendar, kot je dejal tov. Gabrič, ki vodi tozd že od leta 1960, se je nekaj le spremenilo: njihove dolgoletne želje postajajo resničnost, TOZD dobiva dušo – lakirnico za površinsko obdelavo lesa in s kvalitetnim delom tudi ni bojzani programa za ta tozd jutri.

Danes v Šentjerneju izdelujejo 400 različnih elementov, kar je znatno preveč. Prisotna pa je tendenca zmanjševanja, saj je maloserijska proizvodnja kot taka vselej draga, vendar pa se je temu dokaj težko izogniti, saj so želje kupcev na evropskem tržišču dokaj različne.

Ob novi lakirnici bodo v Šentjerneju dobili tudi prostore namenjene odpremi materiala.

Jože Gabrič, v. d. direktor TOZD in ing. Janez Brinc ves čas budno nadzorujeta potek investicije.

In vendar so v tozdu v prvem polletju, ob teku investicijskih del, torej otežkočenem delu, uspeli slediti potrebam montažerjev in dosegli 88 milijard celotnega prihodka.

V času dopustov so v Šentjerneju finiširali izvajalci investicije; delavci SOP Krško, TOZD Oprema izdelujejo in opremljajo lakirnico, ki je že sedaj ponos tozda. Adria kot dejavnost in tozdi kot proizvajalci elementov (na štirih lokacijah) do sedaj niso premogli lakirnice. V zadnjem času, ko zaostrujemo nivo kakovosti, ko je zahtevnost samih frontnih elementov iz masivnega lesa vse večja, so bile potrebe po lakirnici vse glasnejše. Z improvizacijo je bilo potrebno končati, dasiravno je bila lakirnica v tozd Šentjernej predvidena že prej, je sedaj le prišlo do realizacije.

Z novo lakirnico, bo povečan tudi proizvodni prostor in ustvarjeni bodo pogoji za realizacijo zastavljenih nalog ter proiz-

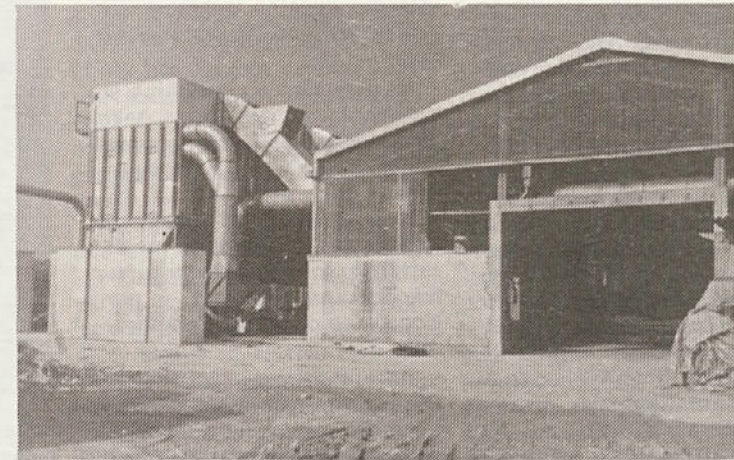
vodnjo visoko kvalitetnih proizvodov.

Dela v lakirnici bodo predvidoma končana v drugi polovici septembra.

V času kolektivnega dopusta pa so v Šentjerneju izvedli tudi rekonstrukcijo obstoječega dela proizvodnje in s predstavitvijo strojev racionalizirali proizvodni prostor.

KURIR

Nova filtrirna naprava, del ventilacije je izdelal SOP Krško, TOZD Klepar.

Priprave na ponovitev

V času kolektivnega dopusta delavci TOZD Tehnoservis ob vzdrževalnih delih veliko pozornosti posvečajo pripravam na ponovni referendum, ko se bodo drugič odločali o združitvi s TOZD Tovarna avtomobilov.

Tehnoservis je bil kot TOZD v DO IMV registriran leta 1977 in je tedaj opravljal sledeče dejavnosti:

Investicijsko vzdrževanja, izdelavo orodij, oskrbo z energijskimi mediji, transport in gasilsko službo. V raznih organizacijskih transformacijah DO IMV je bil v letih 1982 in 1983 sestavni del DO Storitve v okviru SOZD-a IMV. V tem času je bila iz TOZD izločena transportna dejavnost in gasilska služba. Po ukinitvi DO Storitve se je Tehnoservisu priključil obrat družbene prehrane in oddelek nabave.

V pogovoru z Antonom Romom, v. d. direktorjem TOZD, nam je le-ta naštel argumente, ki govore v prid združitvi s TOZD Tovarna avtomobilov in o katerih sedaj razpravljajo v družbeno političnih organizacijah in samoupravnih organih.

Tako danes TOZD Tehnoservis opravlja sledeče dejavnosti:

investicijsko vzdrževanje (v bistvu centralne delavnice za potrebe tekočih vzdrževanj po proizvodnih TOZD), del planske službe z nabavo in skladiščenjem rezervnih delov in reprodukcijskega materiala, izdelavo orodij, oskrbo z energijskimi mediji ter družbeno prehrano.

Praktično že od ustanovitve dalje TOZD ni imel definirane področja dela niti odgovornosti, posebno na področju vzdrževanja in deloma tudi orodjarske dejavnosti. Nedefinirano področje dela in odgovornost pa je osnovni razlog za nekvadratno delo, oziroma rezultate.

TOZD nima lastnih prostorov in zaseda prostore TOZD T. A. Poleg raztresenosti, ki onemogoča normalno delo, se oddelki stalno selijo kot pač zahteva tehnologija proizvodnje, ob tem, da so mnogi prostori preutesnjeni.

Tudi opremljenost TOZD, predvsem z delovnimi sredstvi je slaba, ker sam finančno ne zmore drage opreme in investicij. Dogovarjanje oziroma združitve sredstev pa je v situaciji, v kateri se nahaja DO, nemogoče, oziroma otežkočeno. TOZD je

bil ustanovljen, kot dejavnost skupnega pomena, kar pa se je sčasoma spremenilo iz razlogov osamosvajanja vzdrževanje po posameznih TOZD-ih in organizacijskih sprememb (odcepitev transporta, gasilske službe), tako da danes večino dejavnosti opravlja za TOZD Tovarna avtomobilov. Iz tega izhaja, da je TOZD praktično dohodkovno odvisen od avtomobilske dejavnosti saj tu pridobiva preko 80 % svojega dohodka.

Zavedajoč se splošne problematike tehnično storitvene dejavnosti in problemov z njo, je bil v iskanju rešitev angažiran ZOP Ljubljana, ki je skupaj s strokovnim teamom DO IMV izdelal novo obliko organiziranosti, ki naj bi dala nove kvalitete tehnično storitvene dejavnosti, zmanjšala stroške, zagotovila enoten nastop in končno zagotovila tudi socialno varnost delavcev TOZD Tehnoservis, ki bi ob sedanjih upravičenih zahtevah TOZD TA po enotni tehnično storitvene dejavnosti ostal brez dohodka.

Na osnovi teh ugotovitev je dal ZKPO pobudo za ponovitev referenduma o združitvi TOZD Tehnoservis s TOZD Tovarna avtomobilov po novi organiziranosti, ki jo predlaga strokovni team skupaj z ZOP Ljubljana.

Pobuda za ponovitev referenduma je bila podprta s stališčem DPO TOZD tehnoservis po zapisniku z dne 18. 3. 1986, kjer

se ugotavlja upravičenost združitve in praktično edini način doseganja ciljev tehnično storitvenih dejavnosti v TOZD Tovarna avtomobilov skupaj z TOZD Tehnoservis.

In cilji združitve:

- Ureditve tehnično storitvenih dejavnosti na novih spoznanjih in organizaciji
- Zmanjšanje stroškov
- Enotni nastop tehnično storitvenih dejavnosti
- Zagotovitev dela in dohodka delavcem TOZD Tehnoservis
- Prostorska rešitev tehnično storitvene dejavnosti
- Zagotovitev opreme za opravljanje dejavnosti
- Pridobitev sredstev za rekonstrukcijo in investicijo v energetske objekte

Delavci bodo o združitvi odločili na referendumu. Sestavni del odločitve je, da se delegati DS TOZD Tehnoservis vključijo kot polnopravni člani v delavski svet TOZD TA. Enako velja za disciplinsko komisijo in komisijo samoupravne delavske kontrole.

Hkrati pa združevanje, oziroma nova organiziranost, zahteva novo analitično oceno delokrogov po predlogu nove organiziranosti, ki mora biti narejena v tekočem mesecu po sprejemu referenduma z razporeditvami delavcev v skladu s samoupravnimi akti oziroma postopki veljavnimi v DO IMV.

Nadaljevanje s 3. str.

Kakovost naših izdelkov narašča

delovna sredstva, merila. Deluje pa tudi sistem informiranja o kakovosti.

Kurir: Verjetno mora tako delo dati določene rezultate.

Tomšič: Seveda. Izhodna kakovost npr. prikolic naših izdelkov se je v letu 1985 povečala kar za cca 80 %. Izboljšanje kakovosti se sicer stopnjuje že 2 leti in to na vseh področjih. Zasluga za to gre prav gotovo v prvi vrsti delavcem v proizvodnji, potem tehničnim službam in pa tudi kontroli kakovosti.

Kurir: Ste s kakovostjo sedaj popolnoma zadovoljni?

Tomšič: Tega ne bi mogel reči, saj nam do popolnosti manjka še veliko, čeprav je opazen velik premik naprej. Glede tega vam lahko dam primer za prikolice, ki morajo imeti po sistemu AQR vsaj 120 točk, če jih hočemo izvažati. V naslednjem letu planiramo, da bomo dosegli vsaj 130 točk, kar bo

pomenilo, da bomo spadali v srednjo kakovost, to pomeni cenovni razred. Skrbi pa me, ker je v drugem četrtletju tega leta padla kakovost glede na prvo in tako se v obeh programih odmikamo od planskih nalog.

Kurir: kje vidite vzroke za ta padec?

Tomšič: Bistveni razlog je pomanjkanje delovne sile, veliki razhodi (15 - 25 %), zaostajanje OD glede na druge delovne organizacije, odliv strokovnih kadrov, organizacijske nedorečenosti in pa premajhno angažiranje vseh odgovornih. Velik korak naprej sicer predstavlja nagrajevanje o kakovosti dela, kar smo upeljali letos in nagrujemo cele proizvodnje, v planu pa imamo nagrajevanje še manjših delov proizvodnje, da ne bi prišlo do uravnilovke. Destimuliramo pa tudi posameznike, ki povzročijo padec kvalitete in dela.

Kurir: Kako pa poteka sodelovanje z dobavitelji?

Tomšič: Z dobavitelji smo pričeli sodelovati sistematsko, kar je povzročilo boljšo kvaliteto vhodnih materialov. V letu 1985 beležimo bistven dvig kakovosti vhodnih materialov. Imamo pogodbo o dolgoročnem sodelovanju z dobavitelji, kjer so postavljene zahteve in tudi sankcije glede dobav in kakovosti materialov. Pravilnik o izboru dobaviteljev pa nam jasno določa, kdo in pod kakšnimi pogoji lahko postane dobavitelj naše DO.

Kurir: Če se vrnemo na samo kakovost, kje vidite možnosti, da bi se kvaliteta še dvignila?

Tomšič: Možnosti se kažejo v posodobitvi kontrole in avtomatizaciji, kar pa je v naši delovni organizaciji zelo težko, ker ne razpolagamo s sredstvi za avtomatizacijo. Po mojem je naša edina alternativa v avtokontroli, ki se po svetu (Japonska, ZDA, ZRN) zelo dobro obnese. Poskusno bomo sistem avtokontrole začeli uvajati konec tega leta, če bomo izpolnili pogoje, ki so za to nujno potrebni. Ti pogoji so: kontrola tehnologije, sistem kontrole kakovosti, evidentiranje napak, sistem nadzora in

sankcioniranja ter seveda tudi stimuliranja avtokontrolorjev. Potrebno bo tudi izdelati pravilnik o avtokontroli ter avtokontrolorje primerno usposobiti. Glede tega je prišla tudi pobuda s strani KPO.

Kurir: Pa se ne bojite, da bi pri avtokontrolorjih padla produktivnost?

Tomšič: V delovni organizaciji Gorenje, kjer je sistem avtokontrole že vpeljan so v začetku opazili majhen padec produktivnosti, kasneje pa so avtokontrolorji celo presejali norme. In še nekaj je zelo pomembno, manj je nesreč pri delu pri takem sistemu. Torej ne vidim razloga zakaj se to ne bi obneslo tudi pri nas.

Kurir: Kaj bi še povedali za konec razgovora?

Tomšič: Seveda si želim, da bi se kakovost še povečala in da bi bila vsaj toliko vrednotena in nagrajena kot količina. Pozval pa bi tudi vse delavce, vodstva TOZD-ov in KPO, da bi nas podprli pri našem prizadevanju in tudi sami dvigali kvaliteto proizvodov.

Božidar Horvat

Foto žeblički

Ko ni nihče odgovoren, ni tudi kriv nihče...

Ko smo v času kolektivnega dopusta z objektivom zabeležili dogajanja v Tovarni avtomobilov, smo se v mračnem kotu proizvodnje IV-lakirnico spotaknili (dobesedno) v kup nerazdeljenega Kurirja.

Ni se zgodilo prvič in ne le tu, da je Kurir ostal nerazdeljen... Kako in zakaj in kdo je temu kriv?

Na ta vprašanja bi že enkrat končno želeli slišati konkreten odgovor. V času, ko ves čas ponavljamo vsi skupaj obrabljene star refren »ni informacij« in ko je bilo na razno raznih nivojih, sestankih sprejetih vrsta sklepov in zaključkov, da bomo stvar korenito spremenili, puščamo kupe nerazdeljenega časopisa (ki so za delavce sicer zastoj, a vendar stanejo). Ne nimamo namena trditi, da Kurir prinaša tiste informacije, ki bi si jih vsi želeli, a brez dvoma ni njegov namen, da takole obleži. Bajе naj bi v tem TOZD razdeljevale

časopis, oziroma poskrbele, da se razdeli poenterke, baje... Najlaže pa ga je »razdeliti« tako, da ga iz pisarne vržeš nekam, kjer ti ni v napoto.

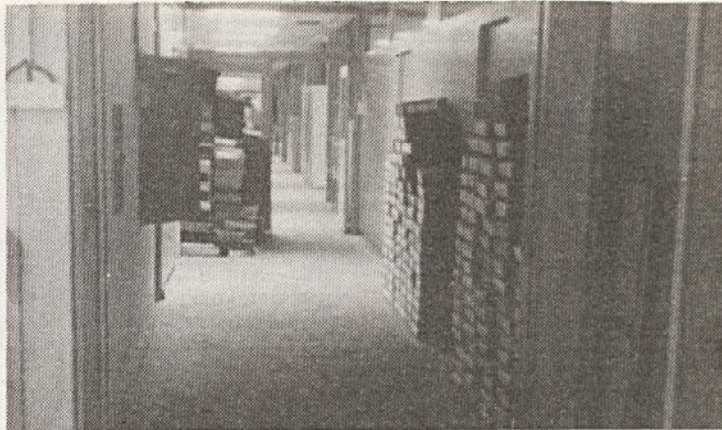
Vendar kdor koli je odgovoren za razdeljevanje nima pravice delavce prikrajšati, pa četudi gre SAMO za Kurir.

Samo še to, da ne bo dilem. Kurir, ki ga vidite na sliki nosi datum 25. julija, fotografija pa nosi datum 4 avgusta!

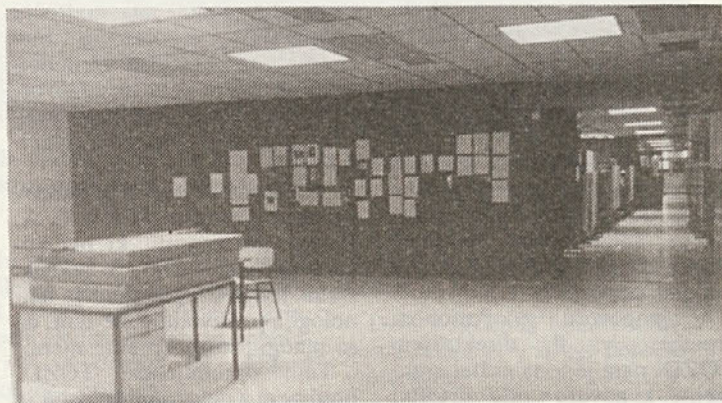
ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega očeta in upokojenca **DO IMV FRANCA MEŽNARJA**, se iskreno zahvaljujem za izračuna sožalja, podarjeno cvetje in vso izkazano pomoč sodelavcem, delavcem v DSSD, sindikatu OOSZ DSSD in TOZD Tehnoservis ter delavcem v avtoparku osebnih vozil.

Štefka Mežnar

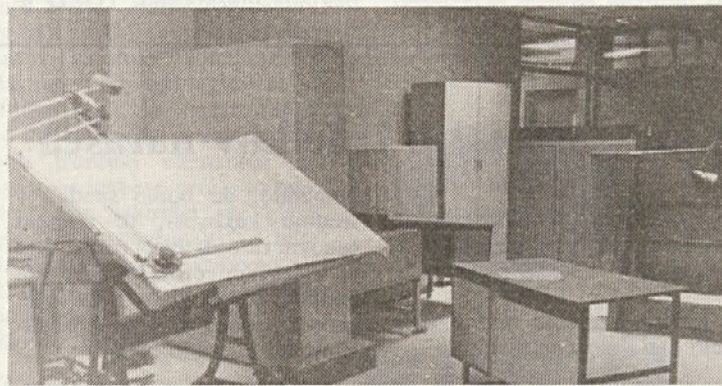
Takole so založeni hodniki v finančnem in računovodskem sektorju, kjer prostorska stiska nalaga načelo — znajdi se, kot se veš in znaš. Vendar ponujamo rešitev, vidite jo lahko na naslednji fotografiji...

V TOZD Razvojni inštitut očitno takšnih težav nimajo, saj je ta prostor takole neizkoriščen sameva že lep čas, počasi postaja skladišče pisarniškega pohištva... Morda pa bi prostor dali v najem financerjem...

Da so napisi, ki bi označevali našo DO, OZD... naša šibka točka, ste v tej rubriki lahko že večkrat videli in brali. Tokrat je posnetek nastal v TOZD v Šentjerneju, kjer edino nalepka nad glavnim vhom, sramežljivo oznanja prihajajočim kam so prišli. Žal tudi druge ni dosti boljše, vse skupaj izpada tako, kot da se sramujemo sami sebe.

In še en »žebliček« smo našli v razvoju. Med tem, ko nekje še vedno sedimo v pisarnah, kjer kolekcioniramo stare (drugje) odpisane dele pisarniškega pohištva, tipkamo na navadnih »doma« improviziranih narejenih mizah, sedimo na zmajanih stoli, se v razvoju očitno spopadajo z obratnimi problemi. Lahko jim pomagamo...

Da nam kdo ne bi očital zlobe, naj povemo, da je tudi ta prostor že lep čas takšen...

IMV KURIR izdaja delovna organizacija Industrija motornih vozil Novo mesto. Naklada 5000 izvodov. Glavni urednik: Jasna Šinkovec. Odgovorni urednik: Čedo Negovanovič. Tehnični urednik: Mira Žonta. Člani uredniškega odbora: Zvone Pavlin (predsednik), Brigita Redek-Jeriček, Spasenka Lazarov, Danica Mezič, Rudi Dolenšek, Anton Longar, Anton Luzar in Ljubo Skupek. Izdajateljski svet: Marko Rajkovača, Vida Rifelj, Vojko Grobovšek, Jasna Šinkovec, Miloš Jakopec in Spasenka Lazarov (predsednik). Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška c. 18/20. Grafična priprava in tisk: TISKARNA NOVO MESTO.